

วันวิทยุสมัครเล่นโลก

WORLD AMATEUR RADIO DAY 2009

18 เมษายน 2552

วิทยุสมัครเล่น: ทรัพยากรสื่อสารยามเกิดพิบัติภัยและสถานการณ์ฉุกเฉิน
Amateur Radio: Your Resource in Disaster and Emergency Communication

ทศพนธ์ นรทัศน์

hs4hnl@ictforall.org

Hans Zimmermann, F5VKP / HB9AQS, ผู้ประสานงานสหภาพวิทยุสมัครเล่นสากลเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉิน (IARU International Coordinator for Emergency Communications) ได้กล่าวว่า ทุกวันที่ 18 เมษายนของทุกปี นักวิทยุสมัครเล่นทั่วโลกจะร่วมกันเฉลิมฉลองวันวิทยุสมัครเล่นโลก วันนี้เมื่อปีค.ศ.1925 เป็นวันก่อตั้งสหภาพวิทยุสมัครเล่นสากล (International Amateur Radio Union: IARU) สำหรับในปี ค.ศ. 2009 หัวข้อของงาน คือ “Amateur Radio: Your Resource in Disaster and Emergency Communication” หรือ “วิทยุสมัครเล่น: ทรัพยากรสื่อสารยามเกิดพิบัติภัยและสถานการณ์ฉุกเฉิน”

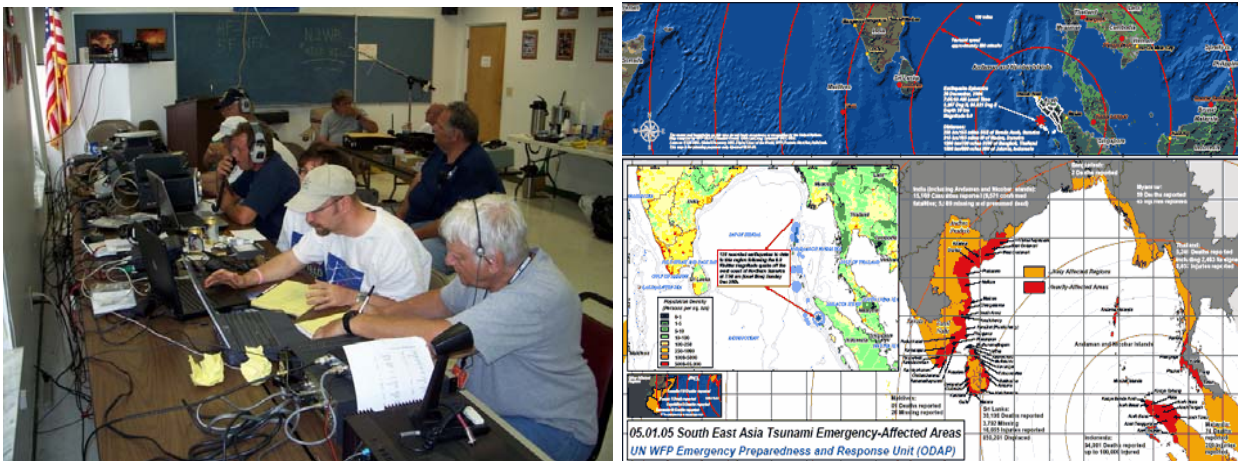
มันไม่ใช่เรื่องบังเอิญ ที่การประชุมสภาผู้บริหาร IARU (IARU Administrative Council) เมื่อปีที่ผ่านมามีมติเลือกหัวข้อนี้ขึ้นมาเป็นหัวข้อหลักของงานปีนี้ ในขณะที่กิจการวิทยุสมัครเล่น (Amateur Radio Service) ได้ร่วมสนับสนุนและเป็นเครือข่ายสื่อสารในยามเกิดพิบัติภัยและสถานการณ์ฉุกเฉินมาเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 100 ปี บทบาทของวิทยุสมัครเล่นจึงทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุผลด้านพิบัติภัยและการสื่อสารที่ประจักษ์ชัดแล้ว 2 ประการ คือ

1. จำนวนและรูปแบบของภัยพิบัติต่างๆ อันเกิดจากฝีมือมนุษย์ได้เพิ่มจำนวนมากขึ้น และ
2. เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่มีความซับซ้อนมากขึ้น การสื่อสารขึ้นอยู่กับโครงสร้างพื้นฐานของเครือข่าย รวมถึงมีการถูกโจมตีเครือข่ายสื่อสารจากผู้ที่ไม่ประสงค์ดีด้วย

กิจการวิทยุสมัครเล่น จึงเป็นทรัพยากรด้านการสื่อสารที่ทรงคุณค่าในการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน การป้องกันพิบัติภัย การเตรียมพร้อมรับมือ และการตอบสนองต่อภัยพิบัติที่เกิดขึ้น ด้วยเหตุผลสำคัญ 2 ประการ คือ

1. เครือข่ายวิทยุสมัครเล่นมีความยืดหยุ่น มีโครงสร้างของเครือข่ายที่เป็นอิสระมากที่สุด (Mostly infrastructure-independent) ทั้งในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และเครือข่ายระดับโลก และ

2. มีนักวิทยุสมัครเล่นจำนวนมากที่ผ่านการฝึกฝนเป็นพนักงานสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือเกิดพิบัติภัย นักวิทยุสมัครเล่นเหล่านี้ สามารถตั้งสถานีวิทยุคมนาคมเพื่อรับมือกับสถานการณ์ แม้ว่า จะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ยากลำบาก

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติการด้านการสื่อสารเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินหรือพิบัติภัยได้แก่ แบตเตอรี่ซึ่งเป็นแหล่งจ่ายไฟแก่สถานีวิทยุคมนาคม อุปกรณ์รับ-ส่งรหัสมอร์ส (Morse code) ซึ่งสามารถเชื่อมโยงผ่านดาวเทียมวิทยุสมัครเล่นและอินเทอร์เน็ต ในโหมดเสียง(voice) ข้อความ(text) ภาพ (image) และข้อมูล (data mode) เครื่องวิทยุคมนาคมในย่านความถี่สูงมาก (VHF) สำหรับการสื่อสารในระยะใกล้ภายในท้องที่เกิดเหตุ รวมถึงการใช้โทรศัพท์มือถือหรือโทรศัพท์เคลื่อนที่ ไปจนถึงการใช้วิทยุคมนาคมชนิดคลื่นสั้น (Shortwave) สำหรับการสื่อสารในระยะไกล (ซึ่งครอบคลุมทั่วโลก) อุปกรณ์และเครือข่ายวิทยุคมนาคมเหล่านี้ ล้วนถูกบริหารจัดการโดยนักวิทยุสมัครเล่นทั้งหญิงและชาย ผู้ซึ่งมีความคุ้นเคยกับอุปกรณ์และการทำงานเทคโนโลยีที่บางครั้งมีความสลับซับซ้อนเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี

เมื่อการสื่อสารโทรคมนาคม ได้กลายมาเป็นส่วนสนับสนุนสำคัญในสถานการณ์ฉุกเฉิน หากระบบสื่อสารถูกตัดขาด ย่อมส่งผลต่อการให้ความช่วยเหลือ การจัดที่พักชั่วคราว การแจกจ่ายอาหาร การให้บริการทางการแพทย์ การบรรเทาทุกข์ต่างๆ นอกจากนี้ยังพบว่า เมื่อเกิดพิบัติภัยขึ้นในระดับภูมิภาค จะยังไม่มีเครือข่ายสื่อสารพลเรือนที่ครอบคลุมทั่วทั้งภูมิภาค หรือมีแต่ถูกตัดขาด หรือถูกทำลายจากภัยพิบัติกิจการวิทยุสมัครเล่นจึงได้เข้ามามีส่วนในการกู้ภัย องค์กรด้านวิทยุสมัครเล่น หรือนักวิทยุสมัครเล่น จะทำหน้าที่เป็นเครือข่ายสื่อสารให้กับบรรดานักกู้ภัยและกู้ชีพ

ในความเป็นจริง การสนับสนุนในการบรรเทาพิบัติภัยและสถานการณ์ฉุกเฉินเป็นประเด็นหลักที่มีการถกเถียงกันถึงการให้สิทธิพิเศษบางประการแก่กิจการวิทยุสมัครเล่น ทั้งในระดับสากลและระดับชาติ เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน หรือพิบัติภัย (เช่น การเข้าร่วมข่ายสื่อสารของทางราชการ, อำนาจหน้าที่ในการเข้าไปช่วยบรรเทาพิบัติภัย – ผู้เขียน) สิ่งเหล่านี้ จึงเป็นเหตุผลว่าทำไมนักวิทยุสมัครเล่น ทั้งในระดับชมรมและสมาคมของประเทศต่างๆ จึงมีความกังวลอย่างมากต่อการเตรียมบทบาทของพวกเขาเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือ

พิบัติภัยขึ้น แต่อย่างไรก็ตามทักษะของเหล่านักวิทยุสมัครเล่นนั้น จะถูกใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ก็ต่อเมื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเหตุการณ์ (First responders) (ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาครัฐ-ผู้เขียน) ทราบว่าในพื้นที่รับผิดชอบของตนเองมีนักวิทยุสมัครเล่น หรือองค์กรวิทยุสมัครเล่น ซึ่งมีศักยภาพและความพร้อมที่สามารถดึงเข้ามาช่วยงานปฏิบัติการบรรเทาภัยได้

ประสิทธิภาพของการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือพิบัติภัยจะเกิดขึ้นได้ เมื่อมีการทำงานร่วมกันระหว่างบรรดาอาสาสมัครที่มาจากหลากหลายสาขา อาทิ อาสาสมัครค้นหาและกู้ภัย กู้ชีพ อาสาสมัครแจกจ่ายอาหารและจัดที่พักสำหรับผู้ประสบภัย รวมถึงอาสาสมัครด้านการสื่อสาร ซึ่งแม้จะดูเหมือนว่าเป็นทักษะใหม่ แต่ก็มีความจำเป็นไม่แพ้กัน ในการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินและพิบัติภัย

กิจกรรมต่างๆ ในวันวิทยุสมัครเล่นโลก 2009 จึงเป็นโอกาสอันยิ่งใหญ่ที่นักวิทยุสมัครเล่นทั่วโลกจะได้มีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมความพร้อมเครื่องวิทยุคมนาคมและอุปกรณ์สื่อสาร เพื่อรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินหรือพิบัติภัย โดยเริ่มต้นจากตัวท่านเอง แล้วขยายไปสู่กลุ่ม ชมรม สมาคมในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค ประเทศ ภูมิภาค ทวีป และระดับโลกในที่สุด

อ้างอิง

GAREC-07 .<http://www2.arrrl.org/news/stories/2007/08/24/102/?nc=1>, Retrieval 30 April 2009.

Hans Zimmermann. (28 January 2009). <http://www.iaru.org/worldAmRadioDay.html>, Retrieval 30 April 2009.

http://emergency.flaglercounty.org/pages.php?pid=35&na_id=118, Retrieval 30 April 2009.

<http://www.library.umaine.edu/geoscan/images/20041227Tsunami.gif>, Retrieval 30 April 2009.